

Valsts izglītības
satura centrs

Izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanas metodika pirmsskolas izglītības iestādēs

Anita Falka, Valsts izglītības satura centra Speciālās izglītības nodaļas
vadītāja

03.11.2020., Rīga

Valsts izglītības
satura centrs

Izglītības likuma grozījumi (stājas spēkā 2021.gada 1.septembrī)

14.pants. Ministru kabineta kompetence izglītībā:

21¹⁾ nosaka izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanas metodiku pirmsskolas izglītības iestādēm

15.pants. Izglītības un zinātnes ministrijas kompetence izglītībā:

28) izstrādā izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanas metodiku pirmsskolas izglītības iestādēm.

30.pants. Izglītības iestādes vadītājs

(3⁴⁾ **Izglītības iestādes vadītājs** katram bērnam, kas uzsāk obligāto izglītību pirmsskolas izglītības programmā, **nodrošina** speciālo vajadzību izvērtēšanu, ievērojot Ministru kabineta noteikto izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanas metodiku.

Valsts izglītības
satura centrs

Izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanas metodika pirmsskolas izglītības iestādēs

2. Izglītības iestādes vadītājs, divu mēnešu laikā pēc izglītojamā uzņemšanas pirmsskolas izglītības programmā :

2.1. nosaka par izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanu atbildīgo pedagogu (turpmāk - pedagogs);

2.2. nodrošina izglītojamā speciālo vajadzību izvērtēšanu.

3. Pedagogs izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanai izmanto izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanas veidlapu (pielikums).

Valsts izglītības
satura centrs

Izglītojamo speciālo vajadzību izvērtēšanas metodika pirmsskolas izglītības iestādēs

Izvērtēšanas veidlapas izveidē izmantota

Pirmsskolas mācību programma

3. pielikums. Plānotie bērnam sasniedzamie rezultāti mācību jomās pirmsskolas izglītības posmos – 2.posms

Pieejams <https://mape.skola2030.lv/resources/10>

Ministru kabineta noteikumu projekta izveides laikā notika apspriešanās ar projekta *Skola2030* ekspertiem, leklājušās izglītības atbalsta centriem, speciālās izglītības attīstības centriem, atsevišķām pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājām.

Valsts izglītības
satura centrs

1. Valodu mācību joma

Nr. p. k.	Izglītojamā zināšanas, izpratne un pamatprasmes	Vērtējums (atzīmēt atbilstošo)			Pedagoga darbība
		jā	daļēji	nē	
1.1.	Atbild uz jautājumiem				Pedagogs ieinteresē izglītojamo un rada vēlmi izteikties, veikt uzdevumus.
1.2.	Uzdod vienkāršus, īsus jautājumus, saistītus ar ikdienu				
1.3.	Uzklausa citus				
1.4.	Piedalās sarunās				Pedagogs izvērtē izglītojamā zināšanas, izpratni un pamatprasmes, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
1.5.	Stāsta par redzēto, dzirdēto, piedzīvoto, saskaņojot vārdus teikumos (patstāvīgi vai ar pedagoga atbalstu)				
1.6.	Nosauc pirmo skaņu vārdā				

Secinājumi un novērojumi

3.11.2020., Rīga

Speciālo vajadzību izvērtēšana

Valsts izglītības
satura centrs

2. Sociālā un pilsoniskā mācību joma

Nr. p. k.	Izglītojamā zināšanas, izpratne un pamatprasmes	Vērtējums (atzīmēt atbilstoši)			Pedagoga darbība
		jā	daļēji	nē	
2.1.	Nosauc savu vārdu un uzvārdu				Pedagogs lūdz izglītojamo nosaukt savu un ģimenes locekļu vārdus un uzvārdus, dzīvesvietu un vecumu. Pedagogs izvērtē izglītojamā zināšanas, izpratni un pamatprasmes, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
2.2.	Nosauc savu ģimenes locekļu vārdus				
2.3.	Nosauc savu dzīvesvietu (valsti pilsētu, pagastu)				
2.4.	Nosauc savu vecumu				

Secinājumi un novērojumi _____

Valsts izglītības
satura centrs

3. Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību joma

Nr. p. k.	Izglītojamā zināšanas, izpratne un pamatprasmes	Vērtējums (atzīmēt atbilstošo)			Pedagoga darbība
		jā	daļēji	nē	
3.1.	Deklamē Īsu dzejoli				Pedagogs aicina izglītojamo radošā darbā attēlot pazīstamus priekšmetus vai dabas objektus, izmantojot izglītojamā izvēlētu tehniku, piemēram, zīmēšanu, gleznošanu, aplicēšanu, veidošanu u.c.. Pedagogs izvērtē izglītojamā zināšanas, izpratni un pamatprasmes, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
3.2.	Dzied kopā ar citiem				
3.3.	Dejo kopā ar citiem				
3.4.	Piedalās rotaļās				
3.5.	Attēlo radošā darbā pazīstamus objektus				

Secinājumi un novērojumi _____

Valsts izglītības
satura centrs

4. Dabaszinātņu mācību joma

Nr. p. k.	Izglītojamā zināšanas, izpratne un pamatprasmes	Vērtējums (atzīmēt atbilstoši)			Pedagoga darbība
		jā	daļēji	nē	
4.1.	Atšķir gadalaikus				Pedagogs lūdz izglītojamam nosaukt gadalaikus un dzīvos organismus, kā arī raksturot tos. Lai izglītojamam palīdzētu, pedagogs var izmantot arī atbilstošus attēlus. Pedagogs izvērtē izglītojamā zināšanas, izpratni un pamatprasmes, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
4.2.	Nosauc dažas gadalaikam raksturīgākās pazīmes				
4.3.	Nosauc un īsi raksturo tuvākajā apkārtnē sastopamos dzīvniekus				
4.4.	Nosauc un īsi raksturo tuvākajā apkārtnē novērojamos augus				

Secinājumi un novērojumi _____

Valsts izglītības
satura centrs

5. Matemātikas mācību joma

Nr. p. k.	Izglītojamā zināšanas, izpratne un pamatprasmes	Vērtējums (atzīmēt atbilstošo)			Pedagoga darbība
		jā	daļēji	nē	
5.1.	Nosauc priekšmetu skaitu pieci apjomā				Pedagogs lūdz izglītojamam, praktiski darbojoties, skaitīt līdz pieci un atpakaļ, veidot skaitlim priekšmetu kopu iespējamus variantus, grupēt priekšmetus pēc vienas pazīmes, piemēram, krāsas vai lieluma, salīdzināt priekšmetu kopas. Pedagogs lūdz izglītojamam no piedāvātajiem priekšmetiem vai ģeometriskajām figūrām veidot ritmiskus sakārtojumus. Pedagogs lūdz izglītojamam attēlos parādīt ģeometriskas figūras, kuras izglītojamais pazīst. Pedagogs lūdz izglītojamam nosaukt priekšmeta atrašanās vietu. Pedagogs izvērtē izglītojamā zināšanas, izpratni un pamatprasmes, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
5.2.	Veido priekšmetu kopas pieci apjomā dažādās variācijās				
5.3.	Grupē priekšmetus pēc vienas pazīmes				
5.4.	Salīdzina priekšmetu kopas pēc skaita				
5.5.	Pēc nosacījuma un radoši veido sakārtojumus, tajā skaitā ritmiskas rindas, kas atšķiras pēc vienas pazīmes				

Secinājumi un novērojumi

3.11.2020., Rīga

Speciālo vajadzību izvērtēšana

Valsts izglītības
satura centrs

6. Tehnoloģiju mācību joma

Nr. p. k.	Izglītojamā zināšanas, izpratne un pamatprasmis	Vērtējums (atzīmēt atbilstošo)			Pedagoga darbība
		jā	daļēji	nē	
6.1.	Satver un lieto rakstāmpiederumus				Pedagogs izvērtē izglītojamā rakstāmpiederumu un darbarīku lietošanas prasmes. Pedagogs piedāvā izglītojamam dažādus materiālus, aicina izglītojamo izteikt idejas par to izmantošanu un rosina izgatavot dažādus izstrādājumus. Pedagogs izvērtē izglītojamā zināšanas, izpratni un pamatprasmis, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
6.2.	Satver un uzmanīgi lieto darbarīkus				
6.3.	Līmē, plēš, loka, griež papīru un tekstilmateriālu				
6.4.	Veido regulāras un neregulāras formas no veidošanas materiāliem				
6.5.	Kombinē un sastiprina dažādus materiālus, tajā skaitā dabas materiālus				

Secinājumi un novērojumi _____

Valsts izglītības
satura centrs

7. Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma

Nr. p. k.	Izglītojamā zināšanas, izpratne un pamatprasmes	Vērtējums (atzīmēt atbilstoši)			Pedagoga darbība
		jā	daļēji	nē	
7.1.	Iesaistās kustību rotaļās telpās un ārā				Pedagogs aicina izglītojamo iesaistīties kustību rotaļās, drošā vidē veikt pārvietošanos, šķēršļu un priekšmetu pārvietošanas uzdevumus. Pedagogs izvērtē izglītojamā zināšanas, izpratni un pamatprasmes, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
7.2.	Pārvietojas dažādās vidēs pēc nosacījuma				
7.3.	Pārvar šķēršļus dažādos veidos un sev piemērotā tempā				
7.4.	Notur līdzsvaru				
7.5.	Ikdienā ievēro personīgo higiēnu				

Secinājumi un novērojumi _____

Valsts izglītības
satura centrs

8. Novērojumi par izglītojamā uzvedību ikdienā

Nr. p. k.	Uzvedības novērojumi	Vērtējums (atzīmēt atbilstoši)			Pedagoga darbība
		vienmēr	reizēm	nekad	
8.1.	Vēlas sadarboties				Pedagogs izvērtē izglītojamā uzvedību, pamatojoties uz pedagoģiskajiem novērojumiem.
8.2.	Kluss, kautrīgs				
8.3.	Spēj koncentrēt uzmanību				
8.4.	Draudzīgs, izpalīdzīgs				
8.5.	Noslēgts, nerunīgs				
8.6.	Nemierīgs				
8.7.	Izkraidīgs				
8.8.	Impulsīvs, agresīvs				

8.9. Citas izglītojamam raksturīgas uzvedības izpausmes ikdienā (ja nepieciešams)

8.10. Secinājumi un novērojumi _____

Valsts izglītības
satura centrs

Ieteikumi

9.1. Ieteikums par to, vai izglītojamam nepieciešams normatīvajā aktā par prasībām vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām noteiktais izglītības iestādes atbalsta speciālista atzinums (atzīmēt atbilstoši)

- ir nepieciešams atbalsta speciālista atzinums
- nav nepieciešams atbalsta speciālista atzinums

9.2. Citi ieteikumi (ja nepieciešams)

Izvērtētāja paraksts, atšifrējums, datums

Likumiskā pārstāvja paraksts, atšifrējums, datums

Valsts izglītības
satura centrs

Turpmākā rīcība atbilstoši Ministru kabineta 2019.gada 19.novembra noteikumiem Nr.556 *Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām*

4. Izglītojamiem, kuriem nav pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinuma, bet kuriem konstatētas attīstības vai mācīšanās grūtības, izglītības iestādes atbalsta speciālisti (izglītības vai klīniskais psihologs, logopēds, skolotājs logopēds vai speciālais pedagogs), pamatojoties uz pilngadīga izglītojamā, nepilngadīga izglītojamā vecāku, bāriņtiesas iecelto aizbildņu vai aizgādņu (turpmāk – likumiskais pārstāvis) iesniegumu, veic attiecīgi pedagoģisko vai psiholoģisko novērtējumu un sniedz atzinumu. Atzinumā norāda ieteicamos atbalsta pasākumus atbilstoši šo noteikumu 1. pielikumam vai citus izglītojamam piemērotus pasākumus. Ja izglītojamā likumiskais pārstāvis nesadarbojas ar izglītības iestādi, pedagoģiskais vai psiholoģiskais novērtējums tiek veikts pēc izglītības iestādes iniciatīvas, par to informējot izglītojamā likumisko pārstāvi.

7. Izglītības iestādes vadītājs apstiprina izglītojamo speciālo vajadzību noteikšanas kārtību, kā arī individuālā izglītības programmas apguves plāna izstrādes un īstenošanas kārtību, nosakot katras plāna īstenošanā iesaistītās personas pienākumus un atbildību un par plāna īstenošanu atbildīgo pedagogu.

Valsts izglītības
satura centrs

Ministru kabineta noteikumi Nr.556

Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām

1.pielikums. Atbalsta pasākumi izglītojamiem ar speciālām vajadzībām vispārējās izglītības programmas apgūvē.

2.pielikums. Individuālais izglītības programmas apguves plāns izglītojamam ar speciālām vajadzībām

Valsts izglītības
satura centrs

Citas izvērtēšanas metodikas 5 – 6 gadus veciem bērniem (ja nepieciešams)

Fonēmu producēšanas izpētes un fonēmu uztveršanas un atšķiršanas izpētes testi bērniem no 3 līdz 6 gadiem.

Valodas sapratnes tests bērniem no 3 līdz 5 gadu vecumam.

Testi izveidoti ESF projekta «Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide» ietvaros.

Izvērtēšanu veic skolotāji - logopēdi, audiologopēdi.

Valsts izglītības
satura centrs

ESF projekta «Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide» testi

Pēc projekta noslēguma šie materiāli izsniegti pirmsskolas izglītības iestādēm.

3.11.2020., Rīga

Speciālo vajadzību izvērtēšana

Valsts izglītības
satura centrs

Latviešu valodas monolingvāla un bilingvāla apguve: rīki, teorijas un lietojums

<https://www.lamba.lv/index.php/lv/>

Projekts ietver latviešu valodas monolingvālas un bilingvālas apguves plašu un sistemātisku izpēti. Projekts sastāv no četrām savstarpēji saistītām daļām:

1. Bērna agrīnās komunikatīvās attīstības novērtēšanai un normēšanai paredzētās *MacArthur-Bates* CDI aptaujas adaptēšana latviešu valodā
2. Fonēmu producēšanas testu izstrāde un normēšana.
3. Morfoloģiski marķēta specializēta bērnu runas korpusa izstrāde.
4. Monolingvālu un bilingvālu latviski runājošu bērnu gramatiskās un (morfo)fonoloģiskās apguves eksperimentālais pētījums

Rokasgrāmata paredzēta pirmsskolas pedagogiem, logopēdiem, vecākiem, kā arī pētniekiem. Tā pieejama: <https://www.lamba.lv/index.php/lv/lietotaja-rokasgramata>

Valsts izglītības
satura centrs

ACADIENCE TM (Dibels Next)

Lasītprasmes novērtēšanas tests

Tests no 6 gadu vecuma līdz 6.klasei. Testa rezultāti palīdzēs noteikt bērna pašreizējo lasītprasmes attīstības līmeni, lai sniegtu ieteikumus lasītprasmes spēju veicināšanai.

Izvērtēšanu veic sertificēti speciālisti – psihologi, logopēdi, speciālie pedagogi, skolotāji.

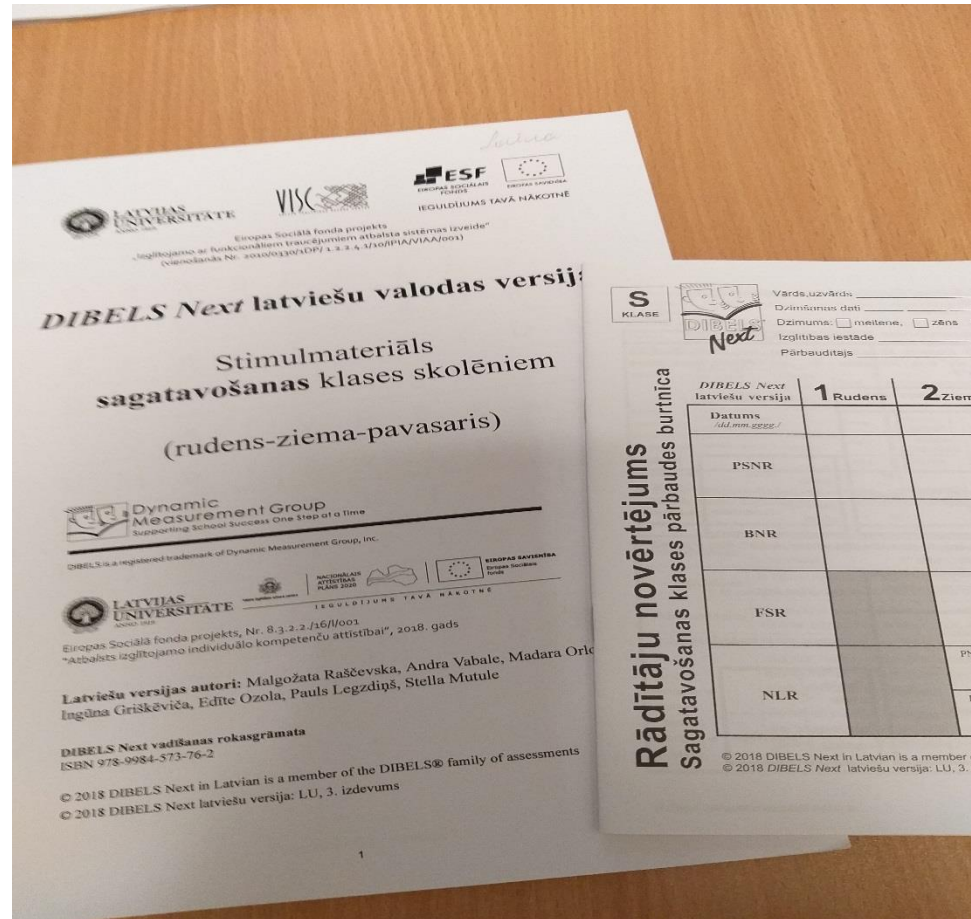
Testa atbalsta materiāli pieejami visiem skolotājiem *Skola2030* mācību resursu krātuvē

<https://mape.skola2030.lv/resources/980>

Valsts izglītības
saturs centrs

ACADIENCE TM (Dibels Next)

3.11.2020., Rīga

Speciālo vajadzību izvērtēšana

Valsts izglītības
satura centrs

Latviešu valodas un matemātikas sasniegumu tests

Tests standartizēts vecumam no 6 – 13 gadiem.

Matemātikas sasniegumu tests ietver:

Skaitļošanas uzdevumus,
Teksta uzdevumus.

Latviešu valodas sasniegumu tests ietver:

Rakstīšanas sasniegumu testu,
Lasīšanas sasniegumu testu.

Izvērtēšanu veic sertificēti speciālisti – psihologi,
logopēdi, speciālie pedagogi.

Valsts izglītības
saturs centrs

LMST II tests

© Malgožata Račevska, 2013
© Dzintara Paegle (Latviešu valoda), 2013
© Jānis Mencis (jun.) (Matemātika), 2013
Lietot atļauja LMST-II testu serijai psihologam!

MST - MATEMĀTIKAS SASNIEGUMU TESTS - LMST-II

Skolēna vārds, uzvārds _____
Dzimušā valoda: latviešu val. krievu val. cita valoda, kāda? _____
Skola _____ Pilsēta vai pagasts _____
Latvijas reģions: Rīga Rīgas reģions Zemgale Vidzeme Kurzeme Latgale
Psihologa vārds un uzvārds _____
(ja ir, atzīmējiet, kādi)

Skalas	Klase	Sākuma uzdevumi	Neapstrādātā balle	Svērtā balle
1. Skaitļošanas uzdevumi - SU				
2. Teksta uzdevumi - TU				

MST subtestu svērtu ballu summa _____ SU*
Matemātikas sasniegumu indekss MA (sk. normatīvās tabulas)

Skalas	Klase	Sākuma uzdevumi	Neapstrādātā balle	Svērtā balle
MAT-I				
LATV-I				
WISC-IV PS-IQ				
WISC-IV VI-I				
WISC-IV VD-I				
WISC-IV DA-I				
WISC-IV Aritmētika				

Indeksa saliktā balle _____

Skolēna šifrs _____
Skolēna atbilstoši kartiņai _____
Tests standartizēts vecumam: 6 - 13 gadi/ no sagatavošanas līdz 6. klasei

LMST-II

LATVIEŠU VALODAS SASNIEGUMU TESTS - LST

Dzimums: siev. vīr.

Skolēna vārds, uzvārds _____
Dzimušā valoda: latviešu val. krievu val. cita valoda, kāda? _____
Skola _____
Klase _____
Latvijas reģions: Rīga Rīgas reģions Zemgale Vidzeme Kurzeme Latgale
Psihologa vārds un uzvārds _____
(ja ir, atzīmējiet, kādi)

Testa izpildes datumi: _____
Dzimušanas datums: _____
Vecums: _____

I. Rakstīšanas sasniegumu subtests - RST

Skalas	Klase	Sākuma uzdevumi	Neapstrādātā balle	Svērtā balle
1. Rokrakata iemaņas (RIE)	0.-3. kl.	1. uzd.		
2. Lietvārdu un skaitļa vārdu pareizrakstība (LSP)	0.-6. kl.	1. uzd.		
3. Vārdu formu pareizrakstība (VPP)	2.-6. kl.	1. uzd.		
4. Teikuma veidošana (TV)	2.-6. kl.	1. uzd.		
5. Stāstījuma veidošana (SV)	2.-6. kl.	1. uzd.		

Subtestu svērtu ballu summa _____
Rakstīšanas sasniegumu indekss (RAKS-I) _____
1.-5. skala _____
Saliktā balle (sk. normatīvās tabulas)

II. Lasīšanas sasniegumu subtests - LST

Skalas	Klase	Sākuma uzdevumi	Neapstrādātā balle	Svērtā balle
6. Pieturzīmes (PZ)	3.-6. kl.	1. uzd.		
7. Vārdu dalīšana (VD)	3.-6. kl.	1. uzd.		
1. Vārdu un ne-vārdu lasīšana (VNL)	0.-2. kl. / 3.-6. kl.	1. uzd. / 5. uzd.		
2. Teksta lasīšana (TL)	0.-3. kl. / 4.-6. kl.	A un B / B un C		

Subtestu svērtu ballu summa _____
Lasīšanas sasniegumu indekss (LAS-I) _____
Saliktā balle (sk. normatīvās tabulas)

RAKS-I un LAS-I summa _____
Latviešu valodas sasniegumu indekss (LATV-I) _____
Saliktā balle (sk. normatīvās tabulas)

* Var izmantot VDEKOG SI Verbalā spēju skalas standartizēto vērtību

© Malgožata Račevska, Dzintara Paegle, 2013

Subtestu skalas profils svērtās ballēs

Subtestu svērtu ballu summa _____

	RST skales							LST skales	
	1	2	3	4	5	6	7	1	2
R									
L									
V									
T									
S									
F									
P									
V									
Z									
D									
N									
L									
19									
18									
17									
16									
15									
14									
13									
12									
11									
10									
9									
8									
7									
6									
5									
4									
3									
2									
1									

Skalas	Indeksa saliktā balle	Starpība starp LMST-II un PS-IQ*
RAKS-I		
LAS-I		
LATV-I		
WISC-IV PS-IQ		
WISC-IV VI-I		

3.11.2020., Rīga

Speciālo vajadzību izvērtēšana

Valsts izglītības
satura centrs

Standartizēti intelekta izpētes testi, ar kuriem izvērtēšanu veic sertificēti psihologi

Vekslera bērnu intelekta tests (WISC-IV) no 6-17 gadu vecumam

Vudkoka–Džonsona kognitīvo spēju tests (V-DŽ KST) no 2 līdz 90 gadu vecumam

Psihologi var izmantot arī dažādas citas metodikas, kas atbilst bērna vecumposmam

Valsts izglītības
satura centrs

Metodiskie ieteikumi speciālistiem (psihologs, logopēds, speciālais pedagogs) dokumentu sagatavošanai

Veidlapas:

Psihologa atzinums

Logopēda novērtēšanas ziņojums

Speciālā pedagoga izvērtējums

Informācija : Valsts izglītības satura centrs/Methodiskie
materiāli/VISC izstrādātie metodiskie materiāli

Pieejams

[https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/
metiet_specialistiem_dok_sagatavosana.pdf](https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/metiet_specialistiem_dok_sagatavosana.pdf)

Valsts izglītības
satura centrs

Paldies par uzmanību!

Anita Falka, VISC Speciālās izglītības nodaļas vadītāja
Tālrunis 67212240, anita.falka@visc.gov.lv

3.11.2020., Rīga

